

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet YILMAZ** tarafından Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96 ile 99 uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ayten KORDU

Tunceli Milletvekili

1937 yılında Seyit Rıza ve yol arkadaşlarının idam edilmesine ilişkin yakın zamanda kamuoyuna yansıyan tarihî fotoğraflar, Dersim Katliamı ile ilgili uzun yıllardır cevap bekleyen pek çok soruyu yeniden gündeme taşımıştır. Fotoğrafların tarihi niteliğine ilişkin yapılan teknik incelemeler ve araştırmacıların değerlendirmeleri, bu görsellerin tarihsel belge niteliği taşıdığına dair güçlü kanaat oluşturmaktadır.

Bu gelişmeyle birlikte artık tartışılması gereken temel mesele, devletin o dönem idam sürecini hangi usullerle yürüttüğü, infaz sonrasında hangi işlemlerin uygulandığı ve bu sürece ilişkin resmi kayıtların kamuoyuna neden açıklanmadığıdır. Çeşitli tanıklıklar ve araştırmalar; Seyit Rıza ve arkadaşlarının idam edildikten sonra naaşlarının belirli bir süre darağaçlarında bekletildiği ve teşhir edildiği, cenazelerinin ailelerine teslim edilmediği ve defin yerlerinin gizli tutulduğu yönünde ciddi iddialar içermektedir. Bu iddiaların açıklığa kavuşturulması, tarihsel hakikatin ortaya çıkarılması bakımından büyük önem taşımaktadır.

Dersim Katliamı, Cumhuriyet tarihinin halen yüzleşilmeyen en ağır katliamlarından birisidir. Nitekim dönemin Başbakanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan da 23 Kasım 2011 tarihinde yaptığı açıklamada, Dersim'de yaşananlar nedeniyle devlet adına özür dilemiş ve bu olayları "yakın tarihimizin en trajik hadiselerinden biri" olarak nitelendirmiştir. Devlet adına yapılan bu tarihi açıklama, yaşananların araştırılması ve hakikatin bütün yönleriyle ortaya çıkarılması yönündeki sorumluluğu da beraberinde getirmesine karşın, şu ana kadar henüz bu yönde herhangi bir somut adım atılmamıştır.

Toplumsal barışın ve demokratik toplumun güçlendirilmesinin konuşulduğu bir dönemde, geçmişte yaşanan katliamlarla yüzleşmek; hakikati açığa çıkarmak, yakınlarını yitiren ve naaşlarına dahi ulaşamayan ailelerin yıllardır süren belirsizliğini gidermek ve ortak vicdanı onarmak bakımından büyük önem taşımaktadır. Bu kapsamda, Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı başta olmak üzere ilgili kamu kurumlarında bulunan tüm bilgi ve belgelerin şeffaf biçimde araştırılıp kamuoyuyla paylaşılması ve hakikatin ortaya çıkarılıp Dersim Katliamı ile yüzleşilmesine dair somut adımlar atılması demokratik bir hukuk devletinin gereğidir.

Bu bağlamda;

- 1- Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığında Seyit Rıza ve yol arkadaşlarının idam sürecine ilişkin fotoğraf, yazışma, infaz tutanağı, defin kaydı, resmî rapor veya benzeri belge ve kayıtlar bulunmakta mıdır? Bulunuyorsa bunların kamuoyuyla paylaşılması yönünde bir çalışma yapılmakta mıdır?
- 2- Seyit Rıza ve arkadaşlarının idamlarının ardından naaşlarının bir süre darağaçlarında bekletildiği ve teşhir edildiği yönündeki iddialara ilişkin devlet arşivlerinde herhangi bir resmî kayıt, rapor veya yazışma mevcut mudur?
- 3- Seyit Rıza ve yol arkadaşlarının cenazelerinin ailelerine teslim edilmemesi ve defin yerlerinin gizli tutulmasına ilişkin devlet arşivlerinde herhangi bir idarî karar, yazışma veya resmî belge bulunmakta mıdır? Cenazelerin defnedildiği yerlere ilişkin resmî kayıtlarda herhangi bir bilgi yer almakta mıdır?
- 4- Son dönemde kamuoyuna yansıyan tarihi fotoğrafların Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığındaki mevcut kayıtlarla karşılaştırılması ve doğrulanmasına yönelik herhangi bir inceleme veya araştırma başlatılmış mıdır?
- 5- Toplumsal barışın güçlendirilmesi, demokratik toplumun inşası ve geçmişle yüzleşme sorumluluğu kapsamında, Dersim Katliamına ilişkin Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığında bulunan tüm belge ve kayıtların tasnif edilerek

kamuoyunun erişimine açılması yönünde Cumhurbaşkanlığı tarafından herhangi bir çalışma yürütülmekte midir?

- 6- Dönemin Başbakanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın 2011 yılında Dersim'de yaşananlar nedeniyle devlet adına özür dilemiş olması da dikkate alındığında; bu açıklamanın gereği olarak Dersim Katliamı ile hakikat temelinde yüzleşilmesi, mağduriyetlerin tespiti ve tarihsel gerçeklerin ortaya çıkarılması amacıyla herhangi bir çalışma, eylem planı veya resmî süreç başlatılması planlanmakta mıdır?
- 7- Cumhurbaşkanlığı tarafından, Dersim Katliamı ile yüzleşme kapsamında Devlet Arşivlerinin bütünüyle araştırmacılara açılması, kayıp mezar yerlerinin tespiti, mağdur ailelerin bilgiye erişiminin sağlanması, olayların tarihsel ve toplumsal boyutlarıyla araştırılması ile toplumsal hafızanın onarılmasına yönelik bir Hakikat ve Yüzleşme Komisyonu ya da benzeri resmî bir mekanizmanın oluşturulması yönünde herhangi bir çalışma veya hazırlık bulunmakta mıdır?